

12. Feb. 1843

FACTS

Date:

12. Feb. 1843

Page number:

Dagbog A, side 136-138

TRANSCRIPTION

12 Febr

Jeg føler mig atter bedre tilmode; mit Klynkeri staaer for mig nu som noget saa Usselt, at jeg maa undres over at saa lang Tid har kunnet hengaa i denne sygelige Stemning. Men derfor er jeg langt fra lykkelig. Mit Maleri¹ bliver bedre, det kan jeg see, men det er blevet til under Klynk og Klage og kan saaledes kun være svagt. Det har i det Hele taget noget Nedslaaende for mig at tænke over min Stilling som Kunstner. Hvor sjældent besjæles jeg af en stor Tanke, som ikke indgives mig udenfra, og, paa den anden Side, hvor liden Livlighed og Friskhed er der i et Liv, der idelig bliver klagende. Det sunde Øie, kan ved sin Opfatning maaskee skjænke Vederlag for Mangelen paa Genialitet – jeg har ingen af Delene! Jeg maa søge Pladsen for min Virksomhed i mit eget Bryst, der har hvert Menneske faaet anviist sin Kampplads og held den! som der bliver Seierherre. Det var tidligt at Illusionerne svandt for mig, tidligere end jeg havde ventet. Var ogsaa det en tom Drøm, der skal svinde, det, som skabte Indholdet af denne Bog? min Kjærlighed, eller Anelse om Kjærlighed – gives der Mennesker, som kun ere istand til at [overstreget: fatte dette Ord] tage dette Ord i en uædel jordisk Betydning? – og er jeg blandt dem? jeg, som saae en Himmel i dette Forhold mellem Mand og Qvinde. Kommer den Tid da jeg maa tro det, da jeg maa sætte mig i Klasse med Dyrene – o, da var det bedre jeg var død, thi Livet maa jeg enten have reent misforstaaet, eller, jeg maa hade det, om jeg til •137• den Tid har saa megen Bevidsthed, at jeg kan fatte min Fornedrelse. – Louise Neergaard! saa vil de Timer da jeg drømte om Lykke hos Dig, dog være [af] de ædleste i mit Liv. Ræk mig Din Haand, hvisk mig Trøst i mit Øre, kald mig tilbage fra Fordærvelse, jeg er endnu for god til at gaee tilgrunde! Lad os som gamle sidde i vor Stue, lykkelige som paa vor Forlovelsesdag, velsignende det Øieblik da [overstreget: jeg] [vi] først mødtes, det Øieblik da der fødtes et nyt og bedre Liv i mig – – Du kan ikke – det er altid mig som bliver den Modtagende, jeg kan ikke være Trøst eller Glæde for Dig, min Kjærlighed vilde være egoistisk. Og det er den eneste Pige, jeg har kunnet elske – vil der komme Nogen Anden, som vil sige: Du, Johan, er min Glæde, hos Dig er jeg lykkelig. Gud velsigne den Pigemund, som vilde udtale disse Ord af et oprigtigt Hjerte. – Naar jeg altid iløn nærer saadanne Ønsker, da kan jeg ikke være ret tilfreds, men dog er jeg det mere end før; jeg stræber at være mild og munter og skal søge at bekæmpe Mismod. Dog et stort Rum er tomt i mit Indre, og jeg er fattig med mit rige Hjerte. Salighed, naar engang en Pige, en Louise Neergaard vil udfylde Tomheden, som intet Andet kan skjule for mig. Skal dette klemte Bryst hæves af Henrykkelse engang? – eller skal mit Liv ingen Blomster bære? – Hvor tit sidder jeg ikke med den 71de Side i denne Bog opslagen for mig, ønskende at disse Øine vare vendte mod mine; men jeg turde jo ikke bede hende [overstreget: derom] [at see paa mig], da jeg

tegnede Originalen til dette daarlige Billede. Jeg er idag saa glad, som jeg kan være! •138• Nær til Helvede og nær til Himmerige gaaer Kunstnerens krogede Sti; og ad denne Sti, hvis Skjønheder dog altid rykke tilbage ved min Nærmelse, [overstreget: saa det] driver et Haab mig frem – et Haab om hvad? Jeg veed det ikke nærmere end: Lykke, Fryd af anden Art end den, jeg føler, naar hede Taarer brænder paa min Kind. Nu er jeg glad og dog er det min største Glæde, naar jeg kan være bedrøvet! Som jeg nylig læste: den trofasteste Elskerinde, der følger mig, naar alle Andre svigte, er mit Tungsind, hvad Under da at jeg elsker det!² Disse Ord kunde jeg forstaae – altid seer jeg hende ved min Side, midt i Verdens Larm, vilde jeg beruse mig i Viin, jeg troer jeg maatte græde – Dyret stirrer paa mig med et underligt Tungsind, Drosselen slog allerdeiligst paa Frederiksværk i mørkt Veir i en fiin Støvregn; Landskabet var smukkeste naar jeg følte mig afsides fra Mennesker med deres travle Larm, der hvor kun Dyrene græssede paa den grønne Skraaning eller inde i det Tykke af Skoven, der var jeg glad – der kunde Taarerne komme mig i Øinene. Derfor lød Middelalderens Folkeviser saa rørende i mit Øre, thi selv de livligste have dog denne dybe Orgeltone der smelter det Haarde i mit Bryst og gjør mig til Barn paany. – Gode Gud! jeg takker Dig for Livet, det er dog værdt at leve!

¹ En dansk kyst, Statens Museum for Kunst, KMS412 (Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 134).

² Parafraze over en af Søren Kierkegaards aforismer blandt Diapsalmata i Enten-Eller, 1843.

196, 12 Febr

Jeg føler mig efter hvide klæder, mit klædeskæp stæser for mig
mit som noget saa usælt, at jeg maa undvære en et saa
lang Tid for kunnet hænges: Løse søjlelige Stenning.
Men derfor er jeg langt fra lykkelig. Mit Maleri bliver hvidt,
det har jeg set, men det er blevet til under klynke og klage
og kan sættes kun være smagt. Det har i alle tagt
nagt Nedsættende for mig at tænke over min Skilling
som Kunstner. Hvor sjælden besjæles jeg af en stor Tan-
ke, som ikke indgiver mig inden for, og, fra den anden
Side, hvor lidet Lidelighed og Fortid er der: Et Liv, der
idelig bliver klægende. Det vinder P.v., kan ved sin Op-
fatning maaskee skjenke et Vedlæg for Mangelen paa
Genialitet - jeg har ingen af Delene! Jeg maa søge
Pladsen for min Viisdomhed: mit eget Børgst, der har
den hvide Menneske faaet anstaa sin Kampplads og
held den: som der bliver Læseherne. Det var tidligt at
fælle: anerne svandt for mig, tidligere end jeg havde an-
tet. Der ogsaa det en Tom Drom, der skal svinde, det, som
skætte Forholdet af samme Bog? min Hjertelighed, eller And-
se om Hjertelighed - gaaes det Mennesker, som kun ene
istand til at fætte dette Ord tage dette Ord i en nødel
jordisk Betegnelse? - og er jeg blandt dem? jeg, som
saa en Menneske i dette Forhold mellem Mand og
Qvinde. Kommer den Tid da jeg maa tro det, da jeg
maa sætte mig i Klasse med Døgnene - o, da var
det hvide jeg var død, Min Linet maa jeg enten have
reent misforstaaet, eller jeg maa bede det, om jeg til

137.
den Tid har saa megen Besidsthed, at j kan fatte min
Fornedelse. — Louise Nergaard! saa vil de Times da j
sainte om Lykke hos Dig, dog værdde ædlest; mit Liv
fæst mig den Maaned, hiisk mig Trost; mit Jor, held
mig tilbage fra Fordærelse; j er end m for gad til at
gaar til grunde! Lad os som gamle sidd i vor lille lyk-
kelige som paa vor Frelæsesdag, velsignende det Jor
hlik da ^{vi} først maadtes, det Qisklik da der fides et nyt
og hedse hie i mig — — — Di kan ikke — det er altid mig
som bliver den Maadtagende, j kan ikke være Trost eller
Glad for Dig, min Hjerlighed vilde være egoistisk. Og det
er den eneste Bize, j har himmet elske — vil du komme Nogen
Anden, som vil sig: Di, Johan, er min Glæde, hos Dig er j
lykkelig. Gud velsigne den Diggrund, som vilde udtale disse
Ord of et oprigtigt Hjerte. — Nær j altid i den mæne
saa danne Qusker, da kan j ikke være ret til feds, men dog
er j det mere end for j stræber at være mild og mæns-
ter og skal søge at bekæmpe Mænsmod. Dog et stort Gavn
er tænt i mit Indre, og j er fættig med mit rige Hjerte.
Salighed, naar engang en Bize, en Louise Nergaard vil
udfylde Tomheden, som Hertet Andet kan skynle for mig.
Skal dette blænde Bortt høres of Mængdels engang? —
eller skal mit lille ingen Blomster høre? — Skal det sid
som j ikke med den H. I. de i samme Bøge afslagen for mig,
ansende at disse Fine være værdt med mine; men j
tinde jo ikke heds heds ^{at so paa mig} den, da j tegner Originalen til
dette saerlige Billede. J er idag saa glad, som j kan være!

138 | Når til bløde og nær til klummerige gaar Kunst-
nerens Aragode Thi, og al samme Thi, hvis Skjæbne
dog altid rykkes til højre ved min Narmelse, saa det
bringer et blaat. mig frem - et blaat om hvad?
Jeg ved det ikke mere end: Lykke, Fryd af en
den Art end den, jeg føler, naar heds Tænder brænder
paa min Kind. Nu er jeg glad og dog et det min
største Glæde, naar jeg kan være bedrøvet! Som jeg
nylig lærte: den trofasteste Elskerinde, der følger
mig, naar alle andre svigte, et mit Fængsel,
hvad bløde da at jeg elsker det! Disse Ord kunde
jeg forestaa - altid ser jeg hende ved min Side, mit
Nedens Larm, vilde jeg hermed mig i Vind, jeg
træder jeg maatte græde - Dyret stikker paa mig
med et underligt Fængsel, Svasselen slæp alle
Berligst paa Frederiksøen i mørkt Veir i en fin
Hænge; Landstæbet var smukkest naar jeg faldt
mig afsides fra Mednesker med deres traub
Larm, der hvor him Lyrene græssede paa den
grønne Skraaning eller inde i det Lykke af
Thansen, der var jeg glad - der kunde Tænderne
hermed mig i Ginen. Derfor lad Middel-
aldrens Fællesse saa rørende i mit Øre, thi
selv de Længste have dog samme Ljke Orgetone
der smelter det bløde i mit Bøst og gjer
mig til Børn paa mig. - Guds Gud! jeg takker
Dig for Livet, det er dog værdt at leve!